

250 фішок, що їх має знати письменник
Чак Вендіг

#PROMe

Чак Вендіг зробив те, чого вкрай потребувала, але не визнавала велика кількість авторів: він запропонував феноменальну книжку про реальний письменницький світ, і зробив її досяжною та зрозумілою для широкого загалу.

Практичні, брутальні та чесні поради, зроблені із таким почуттям гумору, що вони назавжди застрягають усередині мозку. Незважаючи на те, чи ви визнаний автор, чи новачок, що тільки шукає свій шлях у письменництві, ви обов'язково знайдете тут щось корисне для себе.

Чак Вендиг

250 фішок, що їх має знати письменник

© Chuck Wendig, 2011

© У. Курганова, пер. з англ., 2019

© «Фабула», макет, 2019

© Видавництво «Ранок», 2019

* * *

Шановний читачу!

Спасибі, що придбали цю книгу.

Нагадуємо, що вона є об'єктом Закону України «Про авторське і суміжні право», порушення якого карається за статтею 176 Кримінального кодексу України «Порушення авторського права і суміжних прав» штрафом від ста до чотирьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, з конфіскацією та знищенням всіх примірників творів, матеріальних носіїв комп'ютерних програм, баз даних, виконань, фонограм, програм мовлення та обладнання і матеріалів, призначених для їх виготовлення і відтворення. Повторне порушення карається штрафом від тисячі до двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або позбавленням волі на той самий строк, з конфіскацією та знищенням всіх примірників, матеріальних носіїв комп'ютерних програм, баз даних, виконань, фонограм, програм мовлення, аудіо –і відеокасет, дискет, інших

носіїв інформації, обладнання та матеріалів, призначених для їх виготовлення і відтворення. Кримінальне переслідування також відбувається згідно з відповідними законами країн, де зафіксовано незаконне відтворення (поширення) творів.

Книга містить криптографічний захист, що дозволяє визначити, хто є джерелом незаконного розповсюдження (відтворення) творів.

Щиро сподіваємося, що Ви з повагою поставитеся до інтелектуальної праці інших і ще раз Вам вдячні!

Передмова

Хочу відразу все прояснити. Ця книжка містить 275 фішок та порад стосовно письменництва. Так, не 250. Я про це знаю. Реально знаю. Можете вірити мені, чи ні, але я вмію рахувати. Нехай я не є професором із математики, навіть не бухгалтером нижньої ланки, але я здатен скласти цифри не загинаючи пальців на руках та ногах. До того ж, я маю маленькі рахівниці. Я називаю їх «Стівом». Так, усе правильно, я є письменник. І для мене, як для писаки, цифра 250 звучить краще, ніж 275. І гадки не маю, чому. Ці додаткові 25 стирчать, наче нога з дупи, чи не так? У вас може виникнути думка: «Чому ж він тоді не написав уже просто 300? Членоголовий лентюх». Однак, ви купили цю книжку, очікуючи на 250 підказок. З'ясувалося, що їх 275. І мені здається, що таке невеличке незбігання не є приводом для того, щоб залити сльозами свою подушку вночі.

От і добре. А зараз, коли ми вже прибрали цю маленьку неточність із нашого шляху, прийшов час розповісти про ще одне, що його я зробив свідомо. (Бо ми, письменники, є нічим іншим, як брехливими вонючими механізмами для неправди. Нам збрехати – то все одно, що випорожнитись.)

У своїй назві ця книжка містить слова «що їх має знати письменник», і в головних темах теж використовується ідея, що ви повинні дізнатися про ці фішки. Ніби я є якимось справжнім авторитетом. Звичайно, у мене є трішки цієї якості. Адже три мої романи є вже виданими. Також я маю угоду із телебаченням – невдовзі має вийти пілотна серія за моїм твором. Мені вже багато років удається працювати на фрілансі. Тож, я не є кінченим дебілом. Але все одно, то є дуже зухвало – стверджувати, що ви ніколи не дізнаєтеся нічого важливішого стосовно цієї теми.

То, звичайно, є цілковитою дурнею. Якщо чесно, я мав назвати книжку інакше: «Речі, що я про них думаю (тут необхідно вставити справжню тему)». Єдина проблема полягає в тому, що насправді в мене відсутній аромат, який належить мати справжньому авторитетові (запах від творів такої людини схожий на аромат новенької автівки та мастила для бензопилки). Але, погодьтеся, така назва здавалась би слабкою та незграбною. Якесь жалісне бекання: «Бе-е-е...» Ось вам 250 фішок стосовно письменництва, які здаються мені правильними, а може, це й не так. Тобто, я вірю, що вони є правильними, але вам не обов'язково це робити, не переймайтеся. Лише не бийте мене, тільки не по голові. Ну, просто офігенна назва для книжки!

Набагато кращим є стиснути сталеві яйця рукою у кишені та заявити: «ВИ ЗАБОВ'ЯЗАНІ ЗНАТИ ЦЕ ЛАЙНО, БЕЗ ЦЬОГО ВИ ЗАГИНЕТЕ. ВИ ВПАДЕТЕ У ВОДУ, І ВАС ТАМ З'ЇДЯТЬ РИБИ. АБО Ж ВАС ТРАХНЕ СПРУТ».

Така подача примусить вас замислитися та звернути увагу на мене.

А я потребує на вашу увагу.

Вона необхідна мені для колекції.

Але всьому свій час. Зараз просто йдіть і прочитайте цю збірку, яка є переліком різних фішок, що я вірю – вони є корисними для письменництва. Використовуйте їх. Відкиньте їх нафіг. Подрібніть та викуріть їх за допомогою скляного бонга, а потім видихніть їх, наче пари галюциногена. Якщо вам подобається книжка, поширюйте її суть.

Дякую!

25 фішок, що ви маєте знати про...

Бути письменником

1. Вас легіон

Інтернет складається з 55 % порно та 45 % продуктів письменництва. Отже, ви не є самотніми. І це водночас добра і погана новина. Це погано, бо ви ніколи в житті не станете сяючим маленьким кришталевим поні, котрим хочете стати. Це погано, бо конкуренція там є настільки високою, наче кількість осіб на підпільних зібраннях свінгерів у 1970-х роках. Це добре, бо якщо ви все ж таки вирішили зайнятися цим, ви завжди знайдете потрібну спільноту людей, котрі завжди ділитимуться із вами своїми неврозами та рецептами алкогольних коктейлів. А також власними «вигаданими» методами, як позбутися трупів.

2. Не варто гидувати базовими фішками

Багато хто з авторів-початківців намагаються проминути базу та вистрибнути з лона на світ Божий із цілком сформованою літературною величчю, що ґрунтується виключно на власних тарганах у голові. Хе-хе... Ви не праві. Спочатку засвоюйте базу. Плутаєте «протягом» та «на протязі»? Не знаєте, який варіант правильний – «іх» чи «іхній»? Гадки не маєте, де ставити коми

та що робити з лапками? Це все одно, що намагатися стати всесвітньо відомим шеф-кухарем, але не знати, як зварити яйце. Бо письменництво здебільшого є механічною дією. Цей процес полягає у тому, щоби вбудувати слово за словом у такий послідовності, щоб результат не був цілковитою маячнею.

3. Навички є важливішими за талант

Деякі автори пишуть так, як вони це роблять, та залишаються тими, ким вони є, бо вони народилися з магічною здібністю до складання історій. Вони можуть бути гнучкими, наче виноградна лоза, еякулювати блискучими розповідями та потужно-лінгвістичними магічними закляттями, що складаються природно, наче плями на простирадлі. Але таких письменників дуже небагато, і це означає, що, найімовірніше, ви не входите до їхнього переліку. Але гарна новина полягає у тому, що навіть найяскравіший талант помирає без навичок. Тож, вам варто постійно практикувати свою майстерність. Ви можете робити це за допомогою створення письмових історій, читання чи проживання життя так, аби про нього було цікаво писати. Ви маєте постійно вчитися, рости та вдосконалюватися.

4. Усім начхати, чи маєте ви спеціальну літературну освіту

Уже приблизно тринадцять років (які є для мене щасливими, не дивлячись на заботи) я працюю професійним письменником. І ніхто, жодного разу – Богом присягаюся, жоднісінького разу – не запитав у мене, де я отримав літературну освіту. Навіть, чи отримав я її взагалі. Усім реально до сраки, до дупи із чотирма гумовими членами, чи маєте ви диплома – хоч із літературної майстерності, хоч із обробки відходів. Важливим є виключно один фактор: «Чи дійсно ти здатен добре писати?».

5. Розмови про фарт

Фарт має значення. Він просто працює – і крапка. Але ви здатні максимізувати фарт, позбувшись пошуку неприємностей. Вас не вразить блискавка, якщо ви не гулятимете полем, загорнутий у фольгу та обвішаний старими телевізійними антенами.

6. Це повільний процес

Стати письменником за одну ніч неможливо. Може, у когось це і вийшло, але я впевнений, що він при цьому з'їхав із глузду від пароксизмів радості, страху, параної, провини та сумнівів. Стати відомим можна навіть за одну годину. Письменником – неможливо. Письменники виробляються так: виховуються у печі власного божевілля та невпевненості у той час як один повний місяць змінює інший, і так багато-багато разів. Письменник, що ви ним стаєте, геть відрізняється від того, який починав писати.

7. У кожного свій шлях

Письменництво – то є подорож для однієї особи. На краще це, чи на гірше, але ви відправляєтеся туди на самоті. Частиною цієї подорожі є ваше власне унікальне лайно, саме воно набуває значення будівельних блоків вашої особистості: жорстокий батько, злий пес, смердюча хата, рожеве волосся, мати, яка кохає вас до нестями, фурія, котра працює у магазині іграшок. Друга частина – то є власне процес будівництва. Це частина, де ви власноруч копаєте тунель крізь землю та детонуєте вибухівку навколо себе. У світі не буває так, щоб двоє різних авторів сіли та почали розказувати дві однакові історії про те, як вони вилізли на світ із літературного кокона. Ви не є прекрасною та унікальною сніжинкою, окрім тих випадків, коли ви дійсно саме вона.

8. Авторство відчувається як чародійство, але не є ним

Ви є володарем сили богів. Ви промовляєте: «Нехай буде світло!». І відразу з'являється чарівна фея, і вмикається світло. Письменництво є актом створення. Слова лягають на папір. Вони складаються у фрази, речення, абзаци, а ті своєю чергою – у семіотичний казковий епос, що у ньому настільки важкі книжки, що ними можна прибити гіпопотама. Але вам не варто надавати фантазії надто забагато влади. Чарівник має контролювати власну магію – вона не повинна володіти ним. Повертайтеся на землю та беріться за роботу. Молоток має бути над чарівною паличкою, а цвяхи біля тритона. Магія повернеться тоді, коли ви завершите справу. Вона полягає у тому, що ви вже зробили, а не у тому, що ви робите.

9. Розповідати історії – то серйозна справа

Поставтеся до цього з повагою та шаную. Саме розповіді різноманітних історій примушують нашу Землю обертатися. Навіть математика є одним із різновидів історії (хоча, будемо чемними, там таки замало простору для космічних волоцюг, чи морських драконів). Не дозволяйте письменництву та

письмовим розповідям бути чимось нікчемним. Не розтринькуйте свої здібності. Адже це реально прикольна штуkenція. Історії містять у собі силу змусити людину відчувати. Мають спроможність примусити зійти на лайно. Містять енергію примусити змінити свою думку. Змінити цей світ.

10. Саме ви визначаєте цінність своєї писанини

Цінність – то є дуже підступне слово із занадто великим багажем. Воно розповідає про пачки доларів. Також тут ідеться про самоповагу. Ба, навіть про духовність та моральність. Отож ми маємо справжнього хамелеона: саме те, що ви вважаєте за цінність, і набуває цього значення. Якщо ви ненавидите те, що робите, саме ненависть усе і визначатиме. Скажемо відверто: ваша праця має цінність, то ж не соромтеся на цьому наголосити. А зараз я скажу зовсім напрому: не працюйте задарма.

11. Ви є своїм найгіршим ворогом

То не редактори. Не читачі. Не рецензенти. То не ваша дружина, не ваша мати, не ваша дитина та не ваш собака. Не власний розклад роботи, не ваш графік сну, не ваша система нестриманої мастурбації. Якщо вам не вдається писати, ви маєте звинувачувати в тому виключно себе самого. Може, вам варто приклеїти свою дупу до стільця. Або не відриватися від клавіатури доти, доки ви ще спроможні набирати текст. Пам'ятаєте, як мовилося у пісні Майкла Джексона: «Я запросив свою крихітку на суботню вечірку...», ні, зачекайте, то не вона. «Я починаю з людини у дзеркалі». Так, це воно. Так воно і є. Так саме і дійте.

12. Ваш голос – то є ваша власність

Пишіть, укладаючи у цей процес усього себе. Пишіть так, наче ви не здатні не писати, наче вам нічого більше у світі не залишається, окрім писати. І тоді ваш голос стане вашим, виключно вашим. Це відбере час, але ви привласните свій голос, коли почнете. Ви знайдете свій власний голос та зможете більше не страждати стосовно вторинності.

13. Розвивайте мозолі

Тримай свою срану голову, солдате! І тримайся, блядь, жорстко, якщо ти у справі. Життя письменника – то не цукор. Ви потерпатимете від редакторів. Вам відмовлятимуть у публікації. Далеко не всі поважатимуть те, що ви робите. Та до біса, багато хто просто чхатиме на вас. Нарощуйте масу підшкірного жиру. Сформуйте екзоскелета. Чекайте на те, що у ваше обличчя, гіпотетично кажучи (я сподіваюсь, що гіпотетично) летітимуть снігові кульки. Чекайте на неприємності. Але нічого, ви впораєтесь.

14. Камені поліруються тертям

Навіть найжорсткіший камінь перетворюється на гладенький, завдяки тертю, рухам та ерозії. Так, життя письменника може бути занадто жорстким, але так воно і має бути. Редактура – це добре. Відмови – теж. Знайдіть собі напарника. Підпорядкуйте себе критиці. Творче тертя є дуже корисним. Відкрийтеся йому. Зазирніть у цю темну діру без остраху, а з надією на відповідь. Углядіться у цю наративну піхву та віднайдіть там розповідь-немовля, що згорнулося клубочком... Ви скажете: «Це вже занадто»? Так воно і є.

15. Якщо ви поводитиметеся наче мудака, вас і матимуть за мудака

Тертя є корисним. А от бути проблемною людиною – то не дуже. Якщо ви мудакуватимете з агентами та видавцями, агенти та видавці почнуть ставитися до вас саме як до мудака. Якщо ви мудакуватимете з іншими письменниками, вони вгатять вас друкарською машинкою по голові, чи заріжуть айпадом у душі. Якщо ви мудакуватимете із читачами, вони поведуться ще гірше: припинять звертати на вас увагу. Тому, реально вам кажу, не будьте мудаком.

16. Письменництво – це ніколи не виключно письменництво

Звичайно, письменництво завжди у пріоритеті. І писати треба якнайкраще. То є аксіома. Але на цьому справа не закінчується. Чого тут тільки немає. Ми дуже сильно хотіли б аби письменництво полягало тільки у написанні! Але письменник то є також редактор, і маркетолог, і блогер, і читач, і філософ, і дизайнер, і видавник, і спікер. Він складає бюджети, читає контракти, вирішує конфліктні ситуації, робить каву, пропонує випити. Він волоцюга, бог, диявол, інфузорія, яка заблукала у Всесвіті.

17. Це індустрія людей

Усі наголошують на «корисних знайомствах». І в якомусь сенсі вони мають рацію, але тут насправді не йдеться про щось таки справжнє. Можна зрозуміти це, як таке, що воно суцільне шоу «Як стати моделлю», і ви маєте використовувати кожного заради своїх корисливих намірів. Але це не так. Ви хочете завести друзів. І це означає стати частиною спільноти. Люди – то не інструменти. Спілкуйтеся з людьми з тієї сфери, у якій ви працюєте. Не використовуйте їх і не ображайте.

18. Найгірше, що ви можете зробити, це бути занудю

У вашому арсеналі містяться всі слова, що взагалі існують, також ви маєте нескінченну кількість варіантів послідовностей, щоб розташувати ці слова. Тож, не будьте занудю. Кому потрібна книжка, що є такою ж нудною, як шматок мила?

19. Ні, зачекайте, найгірше, що ви можете зробити, це писати незрозуміло

Зрозумілість – то є справжня королева. Пишіть те, що маєте на увазі, не вводьте читача в оману. Ви розповідаєте історію, чи то у книжці, чи у фільмі, чи у грі, статті, чи на серветці із кав'ярні. Не примушуйте читача продиратися крізь трясовину та хащі у намаганнях зрозуміти, що саме ви маєте на увазі.

20. Письменництво – то є розповідь про слова, оповідання – про життя

Усі кажуть вам, що для того, аби стати письменником, ви маєте багато писати та читати. То є правда. Але не вся. Це допомагає вам зрозуміти технічний бік справи. Так ви можете хіба що зрозуміти, як вибудовуються історії. Але це не допоможе вам наростити м'язи на кістках. А для цього вам потрібне все інше, окрім читати та писати. Ідіть і живіть. Живіть на повну силу. Мандруйте. Катайтеся на велосипеді. Їжте дивовижні та рідкісні страви. Отримуйте різносторонній досвід. Інакше, про що, блядь, ви збираєтеся писати?

21. Усе можна виправити

Припиніть трахати собі мозок. Ви маєте вже те, що є не у кожній професії: нескінченну можливість переробляти. Писати й означає переписувати. Чи знаєте ви такий вислів: «Пий, доки вона не видаватиметься тобі красунею»? Тут так само. Редагуйте, доки писанина не перетвориться на красуню. Переписуйте, доки текст не видаватиметься вам задовільним. Ви володієте нескінченним запасом паяльних ламп, ножівок, скальпелів, ланцюгових пилок, вибухівки та орбітальних лазерів для того щоб постійно руйнувати та перебудовувати. Звичайно, тут ви також можете потрапити у зачароване коло. Ви маєте відчувати, коли варто припинити пошук дрібниць, що не є бездоганними. Ви маєте знати, коли варто зіскакувати з потяга.

22. Завжди завершуйте свої справи

Будь-хто, кожен дурень, здатний почати щось та не завершити. Пам'ятаєте, коли я казав, що вас легіон? То є правда, але, якщо ви бажаєте відрізнитися від інших 90 % письменників (чи «письменників» – залежить від того, якою мірою ви є педантом), тоді просто завершіть те лайно, що ви почали писати. Припиніть кидати власних дітей. Ви ж не називатимете себе бігуном, якщо сходитимете із кожної дистанції на половині шляху. Завершення – то є чудовий початок. Припиніть шукати лазівку для втечі; вдайте, наче у вашій роботі такої просто не існує.

23. Не існує такої речі, як погана порада для письменника

Є така ситуація: поради, які спрацьовують для вас і поради, які не спрацьовують. Це так само, наче прийти до господарської крамниці і намагатися називати деякі інструменти «поганими». Ситуація є такою, що деякі з них підходять для вашої роботи, а деякі – ні. Насправді, більшість не спрацьовує. Будьте уважними: чи зручно вам тримати інструмент у руці і чи допоможе він вам, замість того, щоб вибити вам око.

Кінець ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, купив полную легальную версию (https://www.litres.ru/pages/biblio_book/?art=48944424&lfrom=362673004) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне

МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.